

Lieve mensen,

Wat bijzonder om hier vandaag op deze plek te staan. Op een steenworp afstand van het Victoriepark, waar we afgelopen dinsdag nog een krans legden voor Alkmaars Ontzet. Een traditie waarbij we herinneren dat – gelukkig voor ons - het beleg van de Spanjaarden eindigde in het Ontzet van Alkmaar. En ieder jaar weer staan we op 8 oktober stil bij de moed en kracht van Alkmaarders die in 1573 hun vrijheid verdedigden.

Vandaag, twee dagen later, vieren we opnieuw die kracht. Want vandaag, 10 oktober 2025 krijgt Trijn Rembrands haar zeer verdiende plek. Hier, op de plek waar zij voor haar Alkmaar streed.

Trijn was zestien jaar toen ze meevocht. Zestien. Een meisje nog, maar met de moed van een volwassen vrouw. Ze stond naast de mannen op de muren van de stad. Goede kans dat ze moediger was dan veel van die mannen. Ze laadde geweren, gooide brandende takken en goot kokend teer over de vijand. Onze eigen Kenau. Ze deed wat nodig was om haar stad te beschermen.

Ik probeer me wel eens in te beelden hoe die strijd er toen moet hebben uitgezien. De stadsmuren vol mensen. De rook van brandende polders. De geur van kruit en angst. Vrouwen die stenen aanreikten. Jongens die water haalden. De klokken van de Grote Kerk die boven het rumoer uit luidden. En ergens daartussen een meisje van zestien dat niet vluchtte, maar bleef staan. Omdat ze wist: als ik nu niets doe, verliezen we alles.

Vandaag, meer dan 450 jaar later, kijkt ze opnieuw uit over Alkmaar. In staal en brons. Vastberaden. Krachtig. En – net als toen – niet alleen. Want dit beeld gaat niet alleen over haar. Het gaat over alle vrouwen en meisjes die in moeilijke tijden opstaan.

We hoorden net van historica Marjan Schwegman over de sterke Alkmaarse vrouwen uit onze geschiedenis. Truitje Bosboom-Toussaint, Margaretha Maclaine Pont, Ans Roos. Vrouwen die zich niet lieten tegenhouden, die hun stem gebruikten, ook als dat tegen de regels was.

En kunsthistoricus Cathelijne Blok herinnerde ons eraan hoe belangrijk het is dat we die vrouwen zichtbaar maken. Dat ze een plek krijgen in onze verhalen, in onze stad, in onze verbeelding. In onze kunst. We bouwen letterlijk een wijk waarbij de straten naar vrouwen zijn vernoemd.

Daarom is dit beeld zo waardevol. Het maakt zichtbaar wat lang onzichtbaar bleef. Het zegt: vrouwen hebben ook gestreden, vrouwen hebben verschil gemaakt, vrouwen hebben onze vrijheid mede vormgegeven.

Als ik naar Trijn kijk, denk ik niet alleen aan 1573. Ik denk ook aan vandaag.

In mijn eigen leven voelt gelijkwaardigheid als iets normaals. In mijn werk, in mijn gezin, in mijn omgeving. Ik heb kansen gekregen, ruimte, vertrouwen. Maar dat geldt niet voor iedereen. Nog altijd merken vrouwen dat ze zich vaker moeten bewijzen. Dat hun stem minder snel wordt gehoord. En dat rollen en verwachtingen soms nog steeds bepaald worden door oude patronen.

Veel medisch onderzoek gaat bijvoorbeeld nog steeds uit van het mannelijk lichaam. De loonkloof is nog steeds verre van gedicht, ook in gevallen waarbij man en vrouw hetzelfde werk doen. En in de meeste bestuurskamers zitten, ook in 2025, nog steeds vooral mannen.

Ik denk ook aan de vrouwen en meisjes die nog steeds moeten vechten voor veiligheid, vrijheid en respect. Niet alleen in verre landen, maar ook hier, in Alkmaar. Geweld tegen vrouwen is geen verleden tijd. Het gebeurt nog steeds. Als gemeenschap maken wij ons hier hard voor. Straatintimidatie, onveilige openbare ruimten, huiselijk geweld, femicide. Terecht is daar veel aandacht voor. Maar ook eigenlijk onvoorstelbaar dat dat nog steeds nodig is.

En tegelijk zien we iets moois gebeuren. Feminisme laat zich opnieuw zien. Er is een jonge generatie vrouwen die zich uitspreekt, die zich organiseert, die verandering wil.

Ook hier in Alkmaar zijn er initiatieven die het gesprek over gelijkwaardigheid voeren. Met dezelfde overtuiging als Trijn toen: vastberaden, betrokken, en met lef.

In Alkmaar zijn we samen sterk. Dat zagen we in 1573. Dat zien we vandaag. We staan op voor wat we belangrijk vinden. Voor vrijheid, gelijkheid en verbondenheid.

En dat is precies wat dit beeld uitstraalt. Twee Trijnen. De Trijn van toen en de Trijn van nu. Één geheel. De vrouw van staal, de vrouw van brons. Samen sterk, samen veerkrachtig. Een symbool van strijd, maar ook van hoop.

Dat maakt mij trots. Trots op onze geschiedenis. Trots op onze kunstenaars. En trots op hoe we vandaag nieuwe betekenis geven aan wat Alkmaar al eeuwen typeert: niet opgeven, samen doorgaan.

Mijn dank gaat uit naar Simone van der Vlugt, die met haar woorden tijdens de Ontzetrede dit idee tot leven bracht. En die in haar boeken de vrouwelijke leiders zichtbaar maakt. Aan de Stichting Trijn Rembrands, die met ongelooflijk veel inzet en overtuiging dit project heeft gedragen. En natuurlijk aan Elisabet Stienstra, die met haar kunst Trijn opnieuw tot leven bracht. Niet als beeld uit het verleden, maar als vrouw van nu, trots en krachtig. Dank ook aan iedereen die heeft bijgedragen: fondsen, sponsors, inwoners, vrijwilligers. Want ook dit beeld is, net als de overwinning van 1573, het resultaat van samen doen.

Trijn kijkt ons aan met de blik van iemand die weet wat strijd is, maar ook wat overwinning betekent. Ze herinnert ons eraan dat moed soms klein begint. Met opstaan, met spreken, met niet langer zwijgen.

Laten we die geest van Trijn vasthouden. Hier in Alkmaar, maar ook daarbuiten. In ons leven, in de manier waarop we met elkaar omgaan. Voor haar. Voor de vrouwen van toen. En voor alle Trijnen van nu.

Dank u wel.